УДК 378.091.12.011.3-051:62/64]:004 **DOI 10.58407/visnik.253321**

Ребенок Вадим

https://orcid.org/0000-0002-2943-9725

Доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри професійної освіти та безпеки життєдіяльності,
Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка
(м. Чернігів, Україна) E-mail: vadmix2016@gmail.com

Полетай Олена

https://orcid.org/0000-0002-6966-0205
Scopus-Author ID 59243801800

Кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки, психології і методики технологічної освіти,
Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка
(м. Чернігів, Україна) E-mail: elena-poletaj@ukr.net

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН З ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

У статті встановлено, що застосування інформаційно-комунікаційних технологій на заняттях фахових дисциплін дає можливість майбутнім викладачам організувати безперервне і ґрунтовне засвоєння навчального матеріалу.

Сучасні засоби передавання інформації практично не мають обмежень за обсягом, швидкістю й видом транслювання інформації, а засоби навігації «мережевий простір» забезпечують можливість звернення майбутніх викладачів до будь-якого віддаленого джерела інформації з метою розв'язання поставленого завдання на заняттях із фахових дисциплін.

Доведено, що у процесі застосування індивідуальних і групових форм самостійної роботи у майбутніх викладачів професійної підготовки на заняттях фахових дисциплін, може виділятися два типи взаємин: мотивувальний, коли педагог не тільки змушує робити студентів те, що він говорить, але і пояснює сенс проблемного завдання, некатегорично, а частково йде на зустріч майбутнім викладачам та ініціативний, коли педагог указує, що необхідно робити, і допомагає, причому майбутні викладачі можуть проявляти і власну ініціативу.

***Мета роботи** – розкрити особливості професійної підготовки майбутніх викладачів фахових дисциплін засобами інформаційно-комунікаційних технологій в ЗВО.*

***Методологічною основою є** аналіз психолого-педагогічної літератури з проблем підготовки майбутніх викладачів до використання ІКТ в освітньому процесі та вивчення досвіду вітчизняних і зарубіжних науковців з цієї проблеми.*

Систематизація та узагальнення теоретичних знань з проблеми дослідження.

***Наукова новизна** полягає в обґрунтуванні процесу професійної підготовки майбутніх викладачів щодо використання інформаційно-комунікаційних технологій на заняттях фахових дисциплін у ЗВО. З'ясовано, що сучасні майбутні викладачі виявляють значний інтерес до інформаційно-комунікаційних технологій навчання. Відмова від директивного навчання й директивності передбачає надання майбутнім викладачам більшої самостійності, можливостей вільного вибору курсів, форм контролю. Урахування цих потреб призводить до оновлення форм і методів презентації знань та співпраці між педагогом та студентом.*

***Ключові слова:** професійна підготовка, спеціальні дисципліни, самостійна робота, навчання, пізнавальна діяльність.*

© Ребенок В., Полетай О., 2025

Постановка проблеми дослідження. Сучасна освіта під впливом науково-технічного прогресу та інформаційного буму, вже тривалий час перебувають у стані неперервного організаційного реформування та переосмислення усталених психолого-педагогічних цінностей. Необхідність докорінної зміни освітньої парадигми на етапі переходу, ще тільки починає усвідомлюватися освітою.

Масове впровадження інформаційно-комунікативних технологій в освітню сферу висуває проблему комп'ютеризації закладів освіти в розряд пріоритетних. Розвиток і впровадження інформаційно-комунікативних технологій спрямовані на їх комплексне інформаційно-ресурсне й методичне забезпечення. Однією з ключових умов успішності для фахівця у будь-якій галузі у XXI столітті є безперервне навчання впродовж життя.

Цивілізаційною перспективою, до якої рухаються майбутні викладачі є «суспільство знань». Вирішальним чинником стане розумний, інноваційний, демократичний й самодостатній фахівець, для якого отримання знань буде сутнісною рисою способу життя та здатний діяти на основі отриманих знань, а також практичного їх використання. Важливою складовою «суспільства знань» залишається – інформаційна. У той же час реальні психологічні процеси у житті нинішніх поколінь, особливо молоді, яка стоїть на порозі самостійного професійного життя, свідчать про те, що освіта серйозно відстає від потреб життя. Спостерігається постійне наростання вимог до результатів освіти, виникає потреба в мобільних і висококваліфікованих фахівцях, які вміють самостійно розв'язувати освітні завдання в умовах невизначеності й динамічно змінюваної навколишньої дійсності. З'являється затребуваність у розробленні основних підходів і принципів формування, розвитку й удосконалення інформаційно-комунікаційних технологій.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Використання інформаційних технологій у навчальній діяльності досліджували: І. Гевко, І. Горбунова, М. Жалдак, В. Ізвозчнков, М. Кадемія, Г. Коздакова, Л. Коношевський, В. Ляудіс, Л. Макаренко, С. Панюкова, І. Роберт, В. Ребенок, В. Сидоренко, А. Смірнов, О. Співаковський, В. Сумський, Г. Тарасенко, О. Торубара, С. Ткачук, Т. Чепракова, Ю. Шапран.

Методологічні аспекти професійної підготовки викладачів досліджували С. Вітвицька, Р. Гуревич, О. Дубасенюк, М. Євтух, В. Кононенко, В. Краєвський, І. Смолюк, Г. Тарасенко, В. Чайка.

Мета статті: розкрити особливості професійної підготовки майбутніх викладачів фахових дисциплін засобами інформаційно-комунікаційних технологій в ЗВО.

Методологічною основою є аналіз психолого-педагогічної літератури з проблем підготовки майбутніх викладачів до використання ІКТ в освітньому процесі та; вивчення досвіду вітчизняних і зарубіжних науковців з цієї проблеми.

Систематизація та узагальнення теоретичних знань з проблеми дослідження.

Наукова новизна полягає в обґрунтуванні процесу професійної підготовки майбутніх викладачів щодо використання інформаційно-комунікаційних технологій на заняттях фахових дисциплін у ЗВО.

З'ясовано, що сучасні майбутні викладачі виявляють значний інтерес до інформаційно-комунікаційних технологій навчання. Відмова від директивного навчання й директивності передбачає надання майбутнім викладачам більшої самостійності, можливостей вільного вибору курсів, форм контролю. Урахування цих потреб призводить до оновлення форм і методів презентації знань та співпраці між викладачем та студентом.

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Розвиток сучасного суспільства, його глобальна інформатизація і трансформація, зміна форм господарювання, упровадження сучасних інтенсивних методів виробництва потребують розроблення принципово нових і адекватних часу підходів до професійної підготовки майбутніх викладачів у закладах вищої освіти.

Однак особливо важливим безперервний професійний розвиток є для освітян, які за сутністю своєї професії, повинні бути на вістрі змін, а інколи і випереджати інноваційні процеси, аби дати змогу молодому поколінню адаптуватися в нових умовах професійного ринку.

Інформаційно-комунікативні технології використовуються у різних педагогічних процесах для визначення адекватних механізмів впливу, скоординованих у єдину програму, яка охоплює всі напрями освітніх трансформацій закладів вищої освіти і направлена на інтерактивну дію. Так, категоріальне наповнення інновації в освітньому процесі можна спроектувати на дуальний контекст, зокрема розглядати як процес, що полягає у масштабній або частковій зміні системи і відповідної діяльності, та готовий продукт, тобто очікувані результати цієї праці.

Стрімке розширення за останні десятиліття інформаційно-комунікаційних технологій, вплив величезного потоку інформації на людину спричинили потребу системи освіти реагувати на виклики часу, а тому виникла потреба у використанні сучасних технологій навчання, які вдало вписуються в систему професійної освіти. До таких можна віднести: електронне навчання, мобільне навчання, все проникаюче навчання, «перевернуте навчання», що становлять форми активного навчання.

ІКТ здатні значно інтенсифікувати як процес виконання поставленого завдання, так і процес організації самостійної навчальної діяльності майбутніх викладачів фахових дисциплін за рахунок опрацювання значного обсягу навчальної інформації, установлення оперативного зворотного зв'язку, своєчасного контролю та автоматизації самоконтролю навчальних дій з професійного напрямку. Широке упровадження ІКТ в освітній процес інтенсифікувало вдосконалення форм і методів організації самостійної навчальної діяльності студентів, уможливило індивідуалізацію навчання в масовій аудиторії, реалізацію принципу алгоритмізації автономної навчальної діяльності майбутніх викладачів [4].

Адже під час професійної підготовки майбутнім викладачам у системі професійної освіти необхідно враховувати також зміни в основних функціях і компонентах професійної діяльності, насамперед, інформаційно-управлінському та інформаційно-правовому, які виникають або істотно трансформуються в новому інформаційно-освітньому середовищі. Ці компоненти багато в чому визначають кваліфікаційну характеристику нинішнього педагога. Передусім, це пов'язано з такими видами діяльності, як робота з використанням засобів інформаційно-комунікаційних технологій у процесі вивчення фахових дисциплін.

Саме спрямованість на досягнення запланованих освітніх результатів лежить в основі формування інформаційно-комунікаційних технологій.

Слід зазначити, що нині важко забезпечити ефективність процесу підготовки фахівців лише на засадах традиційних педагогічних технологій, адже професійна підготовка в умовах репродуктивної діяльності формує в майбутніх викладачів інертний тип мислення, позбавлений допитливості та творчої активності. У майбутніх викладачів не формується самостійне, творче мислення, вони не здатні вийти за межі ситуації, знайти нестандартні рішення і взяти на себе відповідальність за їх прийняття. Саме інформаційно-комунікаційні технології сприяють формуванню важливих складових професійної підготовки та досягнення стратегічних цілей підвищення ефективності всіх видів освітньої діяльності і як наслідок підвищення якості підготовки фахівців з новим типом мислення, відповідно до вимог сучасного інформаційного суспільства [9].

Щоб майбутні викладачі знайшли своє місце в інформаційному суспільстві вони мають опанувати ІКТ, оволодіти навичками використання комп'ютера, як інструменту повсякденної діяльності. Сучасна комп'ютерна техніка та засоби телекомунікацій надають можливість оперативно здобувати, поширювати й обробляти необхідну інформацію з навчальною метою.

Одним із основних напрямів інформатизації сучасного ЗВО є професійна підготовка майбутніх викладачів до застосування ІКТ. Першочерговим завданням у галузі формування інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх викладачів закладу вищої освіти є навчання основ комп'ютерних знань, умінь і навичок роботи в операційних системах.

Підготовка майбутніх викладачів до використання можливостей ІКТ у освітньому процесі спонукає їх до застосування на практиці вміння створювати навчальні матеріали засобами Microsoft Word, Microsoft Excel, Microsoft PowerPoint, Google-документів, Google-форм під час проведення опитувань, анкетувань, тестувань для практичного використання в освітньому процесі; формування здатності визначати нові перспективні напрями в збагаченні й розвитку свого педагогічного досвіду з використанням інформаційних технологій; візуалізації теоретичного матеріалу і практичних завдань за допомогою засобів технології мультимедіа; зберігання освітньої інформації, організації доступу до неї для учасників освітнього процесу, контролю результатів навчання; упровадження інформаційних технологій у освітній процес та методичну роботу за допомогою технологій дистанційного навчання [3].

Мобільне навчання (m-learning) – це передача навчальної інформації на мобільні пристрої з використанням WAP і GPRS технологій. Всепроникаюче навчання (u-learning) – технології неперервного навчання з використанням інформаційно-комунікаційних засобів у всіх сферах життя суспільства.

Перевернуте навчання (ipped-learning) – це форма активного навчання, що дозволяє «перевернути» звичайний процес навчання таким чином: студенти поза аудиторією переглядають відповідні навчальні матеріали, що будуть розглядатися на наступному занятті, самостійно вивчають теоретичний матеріал, а в аудиторії здійснюють його обговорення, виконуючи практичні завдання.

Сучасний етап професійної підготовки свідчить, що навчання характеризується не стільки ускладненням і розширенням обсягу наукових знань, скільки більшою часткою самостійності майбутніх викладачів у здобутті знань, умінь і досвіду практичної діяльності.

Взаємодія і співпраця педагога з майбутніми викладачами на етапі професійної підготовки має бути побудована на рівні системи певних форм, методів, реальних ситуацій, які об'єктивно склалися чи суб'єктивно створені, необхідних для досягнення конкретної педагогічної мети [6].

Зарубіжні дослідники зазначають, що самостійна робота студентів посідає ключове місце у процесі формування професійної підготовки майбутніх викладачів. На думку науковців і практиків самостійна робота майбутніх викладачів є підґрунтям для формування та розвитку особистості й передбачає: формування в них уміння самостійно управляти власним навчанням; впевненості у досягненні успіху щодо опанування новими знаннями; розвиток критичного мислення, індивідуальних здібностей; прийняття самостійних рішень; творчої пошукової активності майбутніх викладачів; набуття навичок самостійної ефективної організації власної майбутньої професійної діяльності [10].

Аналіз використання засобів ІКТ у процесі проведення лекційних занять дав підстави для певних висновків. По-перше, комп'ютеризація демонстраційної підтримки лекторської роботи забезпечує ефективне управління великим обсягом різного лекційного матеріалу. По-друге, викладач має можливість: продемонструвати студентам особливості перебігу складних явищ і процесів (наприклад, газодинамічних процесів у впускному і випускному трактах двигуна внутрішнього згоряння); представити на екрані досліджуваний об'єкт або його складові частини та розглянути їх із різних боків, збільшити зображення; зазирнути в середину досліджуваного об'єкта; просунутися «у глиб» екрану; імітувати роботу лабораторних стендів, агрегатів, машин із можливістю завдання і зміни початкових і граничних умов. По-третє, моделювальні програми дозволяють під час лекції отримати статичне та динамічне відображення

результатів розрахунку в процесі використання наборів довільних параметрів. По-четверте, найбільший дидактичний ефект мають мультимедійні комп'ютерні демонстрації, які дають змогу використовувати одночасно засоби тривимірної графіки, анімації, відеосюжети і звук. Навіть якщо викладач не застосовує звуковий супровід під час лекції, авторський текст може допомогти йому синхронізувати демонстрації і текст.

Використання в лекційній роботі різних комп'ютерних демонстрацій сприяє кращому засвоєнню навчального матеріалу, лекції стають більш захоплюючими, поліпшується наочність, особливо в тих випадках, коли вивчаються складні явища і процеси в межах фахових дисциплін, що відбуваються в замкнутих системах, з'являється можливість комплексного розгляду досліджуваного явища, розширюється арсенал прийомів презентації освітнього матеріалу; економиться час на його викладання [2].

Пізнавальний інтерес включає в себе певні послідовні стадії свого розвитку: від цікавості до допитливості, від допитливості до пізнавального інтересу та, у кінцевому підсумку, до стійких професійних переконань. Стійкі фахові переконання, розвинуті на основі сформованого пізнавального інтересу сприяють активізації пізнавальної діяльності в цілому. Систематичний розвиток, інтелектуальний рух, зміцнення пізнавального інтересу, мотивація до навчальної діяльності сприяє виробленню «інтелектуальної звички» до пізнання.

Важливою умовою стимулювання пізнавального інтересу педагогів закладу вищої освіти виступають нестандартні способи подачі теоретичного навчального матеріалу та їх реальне відображення у практичній діяльності майбутніх викладачів. Корисним та обов'язковим на заняттях спеціальних дисциплін вважається метод пошуку наочної інформації, відео та аудіо записів з певної теми, створення слайд-презентацій та виконання емпіричних досліджень [8].

Суттєвою характеристикою цього викладання є дослідницька діяльність майбутніх викладачів під час лабораторних чи практичних робіт за допомогою ІКТ, яка актуалізується в певній ситуації і змушує майбутніх викладачів ставити запитання-проблеми та перевіряти їх шляхом розумових і практичних дій

За багаторівневою системою вищої професійної освіти методично осмислене керівництво навчальною діяльністю майбутніх викладачів спрямоване на стимулювання вільного вибору студентами предметного змісту й рівня самостійної діяльності, розвиток у них творчого потенціалу, забезпечення умов для їхньої особистісної самореалізації.

Мотивація майбутніх викладачів професійної підготовки до дослідницької та науково-інформаційної діяльності здійснюється шляхом роз'яснення можливостей для успішної професійної кар'єри дослідника [1].

Варто зазначити, що майбутні викладачі мають у процесі вивчення фахових дисциплін створювати комп'ютерні моделі робота яких демонструється на екрані. У цьому випадку комп'ютер весь експеримент робить самостійно, а студент виконує пасивну роль, він тільки натискає на кнопки, не усвідомлюючи значення цих дій. Використання моделювальних програм у процесі вивчення фахових дисциплін у ЗВО дає змогу зробити висновок, що педагогічно доцільними є комплекси, які складаються з програмних продуктів різного призначення або багатофункціональні предметно орієнтовані освітньо-інформаційні засоби [5].

Процес навчання, який передбачає застосування елементів проблемного навчання й ІКТ у процесі вивчення фахових дисциплін, вимагає від майбутніх викладачів продуктивного мислення, пізнавальної активності, ерудиції, інтуїції, самостійності, оперативності. Методи проблемного викладання розподіляються на показові, діалогічні, евристичні й дослідницькі. Вибір конкретного методу залежить від пізнавальних можливостей майбутніх викладачів, а також від мети та змісту навчального матеріалу й методичної підготовки педагога.

Використання відеосюжетів й анімаційних ефектів дозволяє перейти від традиційної технології подання матеріалу до використання нового освітнього середовища, що містить всі можливості подання навчальної інформації в електронному вигляді. Педагог за допомогою мультимедіа в аудиторії отримує потужний інструментарій для представлення навчальної інформації в різній формі (текст, графіка, анімація, звук, відео), самостійно визначає послідовність та форми викладу матеріалу. У разі потреби можна демонструвати відеофільми, записані викладачами кафедри для представлення додаткових пояснень складних питань діагностики, якщо це необхідно для конкретної аудиторії. Для проведення семінарських і практичних занять інформаційно-комунікаційні технології теж мають величезні потенційні можливості підвищення ефективності навчання [7].

Висновки. Педагогічна ефективність упровадження сучасних засобів ІКТ в освіті безпосередньо залежить від реалізації інтенсивних форм і методів навчання; від якості розроблення та оптимальності використання в освітньому процесі засобів інформаційних технологій, спрямованих на реалізацію педагогічних цілей навчання.

Оскільки сучасний зміст освіти має орієнтуватися на використання інформаційних технологій, поширення інтерактивного, електронного навчання з доступом до цифрових ресурсів та інтелект-навчання для майбутнього є вкрай важливим.

Педагог має навчити майбутніх викладачів не тільки використовувати готові програмні засоби освітнього призначення, програмного забезпечення та системи в освітньому процесі, а й уміти адаптувати і навіть удосконалювати їх у процесі вивчення. Роль педагога в умовах використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі вивчення освітніх компонентів залишається не тільки провідною, але і стає більш складною.

Перспективи подальших досліджень. Можливість удосконалення та поглиблення засобів інформаційних технологій під час формування професійних знань і вмінь у майбутніх викладачів на заняттях фахових дисциплін у ЗВО.

References

1. Вербівський Д. С., Карплюк С. О., Фонарюк О. В. Цифрова компетентність майбутніх педагогів професійного навчання. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки.* 2021. №198. С. 78–82.
   Verbivskyi, D. S., Karpliuk, S. O., & Fonariuk, O. V. (2021). Tsyfrova kompetentnist maibutnikh pedahohiv profesiinoho navchannia [Digital competence of future teachers of professional education]. *Naukovi zapysky. Seriia: Pedahohichni nauky – Scientific notes. Series: Pedagogical sciences*. 198. 78–82. [in Ukrainian].
2. Горбатюк Р. М. Теоретико-методичні засади професійної підготовки майбутніх інженерів-педагогів комп'ютерного профілю : автореферат дис… д-ра пед. наук: 13.00.04. Тернопіль, 2011. 46 с.
   Gorbatyuk, R. M. (2011). Teoretiko-metodichni zasadi profesijnoyi pidgotovki majbutnih inzheneriv-pedagogiv komp'yuternogo profilyu [Theoretical and methodological principles of professional training of future engineers-teachers of computer profile]. *Extended abstract of Doctor's thesis*. Ternopil, Ukraine. 46. [in Ukrainian].
3. Каньковський І. Є. Система професійної підготовки інженерів-педагогів автотранспортного профілю: монографія. Хмельницький: ФОП Цюпак А. А., 2014. 562 с.
   Kankovskij, I. Ye. (2014). Sistema profesijnoyi pidgotovki inzheneriv-pedagogiv avtotransportngogo profilyu [The system of professional training of engineers-teachers of motor transport profile]: monografiya. Hmelnickij, Ukraine: FOP Cyupak A. A. 562. [in Ukrainian].
4. Кудін В. О. Освіта в інформаційному суспільстві: навч. посіб. Київ: Телепрескорпорація «Республіка», 1998. 151 с.
   Kudin, V. O. (1998). Osvita v informacijnomu suspilstvi [Education in the information society]: navch. posib. Kyiv, Ukraine: Telepreskorporaciya «Respublika». 151. [in Ukrainian].
5. Ляшенко Б. М. Навчання та наукова діяльність студентів: пошук і мета пошуку інформації у мережі Інтернет. *Проблеми освіти у Польщі та в Україні в контексті процесів глобалізації та євроінтеграції.* Київ: КІМ, 2009. № 5. С. 506–514.
   Lyashenko, B. M. (2009). Navchannya ta naukova diyalnist studentiv: poshuk i meta poshuku informaciyi u merezhi Internet [Education and research activities of students: search and purpose of searching for information on the Internet]. *Problemi osviti u Polshi ta v Ukrayini v konteksti procesiv globalizaciyi ta yevrointegraciyi – Problems of Education in Poland and Ukraine in the Context of Globalization and European Integration.* Kyiv, Ukraine: KIM. 5. 506–514. [in Ukrainian].
6. Макаренко Л. Л. Комп'ютерна грамотність: теорія і практика: монографія. Київ: Освіта України, 2008. 244 с.
   Makarenko, L. L. (2008). Komp'yuterna gramotnist: teoriya i praktika [Computer literacy: theory and practice]: monografiya. Kyiv, Ukraine: Osvita Ukrayini. 244. [in Ukrainian].
7. Гороль П. К., Гуревич Р. С., Коношевський Л. Л., Подоляк В. О. Обчислювальна техніка і технічні засоби навчання / за ред. проф. Р. С. Гуревича. Вінниця: ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 1999. 324 с.
   Gorol P. K., Gurevich R. S., Konoshevskij L. L., Podolyak V. O. (1999). Obchislyuvalna tehnika i tehnichni zasobi navchannya [Computing and technical teaching aids]. R. S. Gurevicha (Ed.). Vinnicya, Ukraine: VDPU imeni Mihajla Kocyubinskogo. 324. [in Ukrainian].
8. Сисоєва С. О. Педагогічні технології професійної підготовки фахівців: навчальний тренінг. Київ: Університет «Україна». 2007. 185 с.
   Sisoyeva, S. O. (2007). Pedagogichni tehnologiyi profesijnoyi pidgotovki fahivciv: navchalnij trening [Pedagogical technologies of professional training of specialists: educational training]. Kyiv Ukraine: Universitet «Ukrayina». 185. [in Ukrainian].
9. Nolasco, R. (1996). Conversation. Oxford University Press. 148. [in English].
10. Sheerin S. (1996). Self-Access. Oxford University Press. 200. [in English].

Rebenok Vadym

https://orcid.org/0000-0002-2943-9725

Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
Head of the Department of Professional and Life Safety Protection,
T. H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium»
(Chernihiv, Ukraine) E-mail: vadmix2016@gmail.com

Poletay Olena

https://orcid.org/0000-0002-6966-0205
Scopus-Author ID 59243801800

PhD in Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Pedagogy,
Psychology and Methodology of Technological Education,
T. H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium»
(Chernihiv, Ukraine) E-mail: elena-poletaj@ukr.net

INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES IN THE PROCESS OF STUDYING PROFESSIONAL DISCIPLINES IN VOCATIONAL TRAINING

The article establishes that the use of information and communication technologies in professional disciplines allows future teachers to organize continuous and thorough mastery of educational material.

Modern means of information transmission have practically no restrictions on the volume, speed and type of information transmission, and the navigation tools «network space» provide the opportunity for future teachers to contact any remote source of information in order to solve the task set in professional disciplines.

It is proven that in the process of applying individual and group forms of independent work in future teachers of professional training in professional disciplines, two types of relationships can be distinguished: motivational, when the teacher not only forces students to do what he says, but also explains the meaning of the problem task, non-categorically, but partially goes to meet future teachers, and initiative, when the teacher indicates what needs to be done and helps, and future teachers can also show their own initiative.

The purpose of the work *is to reveal the features of professional training of future teachers of specialized disciplines using information and communication technologies in higher education institutions.*

The methodological basis *is the analysis of psychological and pedagogical literature on the problems of training future teachers to use ICT in the educational process and; study of the experience of domestic and foreign scientists on this problem.*

Systematization and generalization of theoretical knowledge on the research problem.

The scientific novelty *lies in the substantiation of the process of professional training of future teachers in the use of information and communication technologies in classes of professional disciplines in higher education institutions.*

It was found that modern future teachers show significant interest in information and communication technologies of education. The rejection of directive teaching and directiveness involves providing future teachers with greater independence, opportunities for free choice of courses, forms of control. Taking into account these needs leads to the renewal of forms and methods of knowledge presentation and cooperation between the teacher and the student.

Keywords: *professional training, special disciplines, independent work, learning, cognitive activity.*

Стаття надійшла до редакції 25.05.2025 р.

Рецензент: доктор педагогічних наук, професор ***Янченко Т. В.***